

*Filharmonični
festival*
**6 baročne
glasbe**

*Dvorana Marjana Kozine
Slovenska filharmonija*

*spletni
koncert*

**Sprehod po
baročni Italiji**

15. januar 2021 ob 19.30

Programska zasnova festivala:
Alfredo Bernardini

V živo na www.filharmonija.si

*Filharmonični
festival*
**6 baročne
glasbe**

*Dvorana Marjana Kozine
Slovenska filharmonija*

*Sprehod po
baročni Italiji*

15. januar 2021 ob 19.30

*Orkester
Slovenske
filharmonije*

Alfredo Bernardini dirigent

Ana Dolžan koncertna mojstrica

Arcangelo Corelli (1653–1713)

Concerto grosso št. 4 v D-duru, op. 6
za dve violini in violončelo solo,
dve trobenti, dve oboi, fagot in godala

Adagio - Allegro

Adagio

Vivace

Giga - Allegro

Ana Dolžan violina

Mario Dimitrov violina

Igor Škerjanec violončelo

Francesco Maria Veracini (1690–1768)

Uvertura št. 6 v g-molu
za dve oboi, fagot in godala

Allegro

Largo

Allegro

Menuet

Monika Babič oboa, k. g.

Nicola Bignozzi oboa

Lorenzo Contaldo fagot

Francesco Durante (1684–1755)

Koncert št. 4 v e-molu
za godala

Adagio

Ricercar del quarto tono

Largo

Presto

Tomaso Albinoni (1671-1751)

Koncert a cinque št. 3 v F-duru, op. 9
za dve oboi, fagot in godala

Allegro

Adagio

Allegro

Monika Babič oboa, k. g.

Nicola Bignozzi oboa

Antonio Vivaldi (1681-1741)

Koncert v C-duru, RV 537
za dve trobenti in godala

Allegro

Largo

Allegro

Tibor Kerekeš piccolo trobenta

Franz Kosem piccolo trobenta

Orkester Slovenske filharmonije

Ana Dolžan koncertna mojstrica

Vera Belič namestnica koncertne mojstrice

Matjaž Matevž Porovne violina

Marjana Virijević violina

Žiga Faganel violina

Mario Dimitrov namestnik vodje drugih violin

Rok Zgonc namestnik vodje drugih violin

Jelena Šarc violina

Damjana Kožar violina

Aleksandar Milošev vodja viol

Maja Babnik Ravnikar namestnica vodje viol

Igor Škerjanec vodja violončelov

Ivan Šoštarič namestnik vodje violončelov

Petar Brčarević vodja kontrabasov

Jakob Ivan namestnik vodje kontrabasov

Monika Babič oboa, k. g.

Nicola Bignozzi oboa

Tibor Kerekeš piccolo trobenta

Franc Kosem naravna trobenta, piccolo trobenta

Dejan Glamočak naravna trobenta

Lorenzo Contaldo fagot

Domen Marinčič čembalo, k. g.

Arcangelo Corelli je že zgodaj dosegel izredno mednarodno slavo. Glasbeni teoretik in skladateljski kolega Angelo Berardi ga je leta 1689, komaj šestintridesetletnega, poimenoval »novi Orfej naših dni«. Njegovo glasbo so opredeljevali kot »vsakdanji kruh« glasbenikov. Primerjali so jo z antično literaturo in jo opisovali s pridevniki, kot so »veličastna«, »transcendentna«, »čista«, »tehtna« in »preprosta«. Roger North je leta 1725 zapisal, da so njegovi koncerti grossi bliže nesmrtnosti kakor druga glasba. Njihovo izdajo je Corelli pripravljaval v zadnjih letih življenja. Starejše skladbe je dolgo izpopolnjeval in posodabljal, podobno kakor violinske sonate, ki jih je izdal konec stoletja. Zbirka dvanajstih koncertov grossov opus 6 je izšla leta 1714, leto po njegovi smrti, a mnoge skladbe v njej so verjetno nastale že desetletja prej. Corelli je v osemdesetih in devetdesetih letih 17. stoletja napisal veliko instrumentalnih simfonij; nekatere so igrali

Kanclerska palača v Rimu, prebivališče kardinala Ottobonija

tudi kot uverture k oratorijem drugih skladateljev. Danes so večinoma izgubljene, a so bile verjetno podobne ohranjenim koncertom.

Corellijeve izvedbe so poslušalce navduševale tudi zaradi neobičajno velikih zasedb. V računovodskih knjigah njegovih rimskih mecenov beremo, da je orkester ponavadi sestavljalo 30 do 40 glasbenikov. Polovica je bila violinistov, druga polovica pa je bila enakomerno porazdeljena med viole, violončele in kontrabase. Ob posebnih priložnostih se je število sodelujočih povečalo na 70 ali 80, v nekaterih primerih pa so jih zbrali kar 150. Poleg tega so v orkestru včasih igrala glasbila, ki jih zaman iščemo v izdanih koncertih. Takratni komentatorji pogosto omenjajo pihala, v večjih zasedbah pa je Corelli uporabljal tudi trobente. Rimski pesnik Crescimbeni je takole opisal neko izvedbo v začetku 18. stoletja: »Arcomelo [Corellijev psevdonim v Arkadijski akademiji] je začel glasbeno slavje z eno tistih čudovitih simfonij, ki so nastale v skromnem domovanju Acclamata Cratea [to ime si je nadel bogati kardinal Pietro Ottoboni] in so jih pozneje objavili v vsej njihovi slavi. Brezhibna skupna igra pihal in godal je bila čudovita; bilo jih je prav veliko in raznih vrst, tako da so nanje igrali zdaj v visokih, zdaj v nizkih legah. A njegova spretnost na violini je presegala sam čudež in jasno pokazala, da si v svoji umetnosti zasluži sloves edinstvenega.« Vsi Corellijevi znani concerti grossi so namenjeni zgolj godalom, a kar tri izmed dvanajstih skladb opus 6 so zasnovane v D-duru, ki je posebno primeren za trobente.

Concerto grosso št. 4 v D-duru tako poslušamo v hipotetični rekonstrukciji z dodanimi trobentami in pihali. Trobente posebno dobro ustrezajo fanfarnim motivom v sklepnem odseku *Gige*.

Francesco Maria Veracini je zgodaj zaslovel kot violinski virtuoz in pri dvaindvajsetih naredil takšen vtis na dve leti mlajšega Tartinija, da se je ta iz Benetk umaknil v Ancono in se posvetil nadaljnjemu študiju. Leta 1714 je Veracini izvedel vrsto uspešnih koncertov v Londonu in naslednje leto preživel na dvoru v Düsseldorfu. Po kratkem postanku v Benetkah se je leta 1717 pridružil kapeli Avgusta Močnega v Dresdnu, a je zaradi visoke plače in privilegiranega položaja prihajal v spore z nemškimi kolegi, tudi Vivaldijevim učencem Johannom Georgom Pisendlom. Leta 1722 je zaradi domnevnega napada na svoje življenje, ki naj bi ga bilo spodbudilo poklicno ljubosumje, naposled skočil z okna v drugem nadstropju in zato šepal do konca življenja. Nekateri so trdili, da se mu je takrat zmešalo, ker se je preveč ukvarjal z glasbo in prebiral alkemične spise. Nekaj mesecev zatem je odšel iz Dresdna, se v Italiji začel ukvarjati z oratoriji in cerkveno glasbo, pozneje pa se je preselil v Anglijo in se posvetil komponiranju

Trg sv. Marka v Benetkah

oper. Govorili so, da v Londonu nekaj časa ni bilo mogoče slišati niti enega koncerta brez njegovega violinskega sola.

Rokopisi šestih orkestrskih uvertur so se ohranili v knjižnici beneškega konservatorija. Verjetno so nastali leta 1716, ko je Benetke obiskal mladi saški princ Friderik Avgust, saj se je Veracini takrat nadejal službe pri njegovem očetu v Dresdnu. Skladbe so večinoma zasnovane kot orkestrske suite s plesnimi stavki, **Uvertura št. 6 v g-molu** pa je bolj podobna tristavčnemu koncertu z dodanim *Menuetom*. V prvih treh stavkih se orkestrski ritornelli izmenjujejo s solističnimi odseki za dve oboi in fagot, v nenavadnem sklepnem *Menuetu* pa ves ansambel igra v unisonu.

Francesco Durante se je rodil blizu Neaplja in večino življenja poučeval na tamkajšnjih konservatorijih. Poznejše anekdote in poročila omenjajo, da je študiral pri Corellijevem kolegu

Karel III. zapušča Neapelj

Bernardu Pasquiniju, nekaj časa preživel na saškem dvoru v Dresdnu in v Rimu proučeval vokalno glasbo renesančnega mojstra Palestrine. Po smrti Alessandra Scarlattija leta 1725 je prevzel njegovo službo na Konservatoriju sv. Onofrija, pozneje pa je nasledil Nicolo Porporo kot vodja Konservatorija sv. Marije Loretske in tam ostal do konca življenja. Slovel je kot vodilni neapeljski pedagog in med njegovimi učenci so bili znani operni skladatelji Pergolesi, Piccinni, Paisiello in Leonardo Vinci. Kot pedagog je, drugače kakor Scarlatti, ki je vsakega učenca obravnaval bolj individualno, vztrajal pri strogem upoštevanju kompozicijskih pravil, sam pa je z nekonvencionalnim skladateljskim slogom pritegnil tako občudovalce kakor kritike. Tistim, ki so zagovarjali preprostejšo spevno glasbo v galantnem slogu, se je zdel barbarski in prezapleten, Jean-Jacques Rousseau in Grétry pa sta hvalila njegovo znanje harmonije in kontrapunkta.

Durante nikoli ni komponiral oper, temveč se je uveljavil kot avtor cerkvene glasbe ter komornih vokalnih in instrumentalnih del. **Koncert št. 4 v e-molu** izvira iz cikla osmih skladb za godala, poimenovanih *Concerti per quartetto*, ki je nastal v tridesetih ali štiridesetih letih 18. stoletja. Prvi štirje koncerti v zbirki so tehtnejši, s fugiranimi stavki, ki pričajo o Durantejevem zanimanju za starejšo polifonijo. Med njimi je dvojni kanon, v koncertu na nocošnjem sporedu pa nenavaden *Ricercar v četrtem tonu*. Kljub starinskemu naslovu prežemata kontrapunktsko zasnovo napetost in dramatičnost, ki sta Durantejevim vzornikom tuji.

Tomaso Albinoni je znan predvsem kot avtor instrumentalne glasbe, čeprav je po nekaterih podatkih napisal več kakor 80 oper, serenad

in drugih odrskih del. Drugače kakor večina sodobnikov nikoli ni iskal zaposlitve na dvoru ali v cerkvi, saj mu je finančno neodvisnost zagotavljalo družinsko trgovsko podjetje s papirniškim materialom. Imel je razmeroma malo stikov z drugimi skladatelji, zato je pogosto spretno recikliral lastno glasbo, nikoli pa si ni izposojal tujih melodij. Vse življenje je ostal zvest oblikovnim načelom, ki si jih je izmislil sam. Objavljene zbirke koncertov, sonat in kantat so mu med ljubitelji glasbe po vsej Evropi zagotavljale priljubljenost, ki se je lahko merila s Corellijevo in Vivaldijevo, njegovo glasbo pa so cenili tudi največji poznavalci. Tako je Johann Sebastian Bach Albinonijeve koncerte spoznal še pred Vivaldijevimi. Ohranil se je part za basso continuo, ki ga je pripravil za izvedbo enega njegovih zgodnejših koncertov. Poleg tega je ustvaril več fug na teme iz zbirke triov iz leta 1694, njegov učenec Heinrich Nicolaus Gerber pa je pri pouku realiziral čembalski part za eno Albinonijevih violinskih sonat. **Koncert a cinque št. 3 v F-duru** izvira iz Albinonijeve najbolj priljubljene zbirke opus 9, ki je izšla leta 1722 s posvetilom bavarskemu volilnemu knezu Maksimilijanu II. Emanuelu. V njej najdemo solistične koncerte za violino ali oboo in štiri koncerte za dve oboi, med katerimi je nocojšnji. Poznati ga je moral tudi Bach, saj je motive iz sklepnega stavka uporabil v svojem *Koncertu v E-duru za čembalo in godala, BWV 1053*.

Antonio Vivaldi je med letoma 1713 in 1738 vsako leto napisal tudi do pet novih oper. Poleg tega je komponiral za najrazličnejša glasbila in zasedbe ter se izkazal kot izreden novator na področju instrumentalne glasbe. Posnemali so ga mnogi sodobniki, tudi Bach in Tartini. Sam je bil

ponosen tako na število svojih del kakor na hitrost njihovega nastajanja. Iz anekdote poznamo njegovo izjavo, da lahko koncert z vsemi pripadajočimi instrumentalnimi glasovi ustvari hitreje, kakor ga more kopist prepisati. Njegovi koncerti kljub temu navdušujejo tudi s svojo raznolikostjo. Vivaldijevo domiselnost kažejo nenavadne zasedbe, razlike v oblikovnih značilnostih in razni programski naslovi od *Liščka* in *Kukavice* do *Zaljubljenca* in *Štirih letnih časov*. Med znanimi koncerti jih je približno 350 namenjenih solističnemu instrumentu in v tej skupini z več kakor 230 skladbami prevladuje violina. Sledijo ji fagot, violončelo, oboa, flavta in viola d'amore. Nekaj čez 40 koncertov je namenjenih dvema instrumentoma. **Koncert v C-duru za dve trobenti** sodi med Vivaldijeve najbolj priljubljene skladbe in je njegov edini koncert s trobentami, a o njegovem nastanku nič ne vemo. Ohranil se je v zbirki rokopisov, ki je nekoč pripadala Vivaldiju, in prvič so ga izdali šele leta 1950. Hitra stavka sta zasnovana na podlagi fanfarnih motivov z energično spremljavo, drugi stavek, kratko medigro za godala brez trobent, pa poznamo tudi iz enega Vivaldijevih violinskih koncertov.

Domen Marinčič

Alfredo Bernardini se je rodil v Rimu in se leta 1981 preselil na Nizozemsko, da bi se specializiral za baročno oboo in staro glasbo. Študiral je pri Bruceu Haynesu in Kuju Ebbingu ter po šestih letih diplomiral na Kraljevem konservatoriju v Haagu. Leta 1985 se je pridružil novoustanovljenemu Baročnemu orkestru Evropske unije. Odtlej je nastopal po vsej Evropi, v Rusiji, ZDA, Kanadi, Japonski, Kitajski, Koreji, Maleziji, Egiptu, Izraelu, Južni Ameriki in Avstraliji. Sodeloval je z ansambli, kot so Hespèrion XX, Le Concert des Nations, La Petite Bande, Amsterdamski baročni orkester, Freiburški baročni orkester, The English Concert, Bach Collegium Japan in Balthasar Neumann Ensemble. Posnel je več kakor sto zgoščenk. Leta 1989 je z bratoma Grazzi ustanovil ansambel Zefiro. Njihovi posnetki so dobili vrsto priznanj, tudi nagradi Cannes Classical Award in Diapason d'or de l'année.

Alfredo Bernardini je vodil orkestre v Italiji, Franciji, Nemčiji, Španiji, Portugalski, Belgiji, Nizozemski, Irski, Danski, Norveški, Poljski, Veliki Britaniji, Švedski, Kanadi, Avstraliji, Izraelu, Venezueli in na Kubi. Dirigiral je tudi Baročnemu orkestru Evropske unije. Raziskuje zgodovino pihal in objavil je več člankov v strokovnih revijah. Med letoma 1992 in 2015 je poučeval baročno oboo na amsterdamskem konservatoriju, zdaj pa je profesor na Univerzi Mozarteum v Salzburgu. Več let je poučeval tudi na Visoki šoli za glasbo Katalonije (ESMUC) v Barceloni. Vodil je delavnice in tečaje na glasbenih akademijah in poletnih tečajih po vsej Evropi, v Izraelu, Avstraliji in obeh Amerikah.

Filharmonični
festival
6 baročne
glasbe

Dvorana Marjana Kozine
Slovenska filharmonija

Koncertni list **Sprehod po baročni Italiji**

Izdala: **Slovenska filharmonija**

v. d. direktorja in umetniškega vodje OSF: **Matej Šarc**

v. d. umetniškega vodje ZSF: **Gregor Klančič**

Programska zasnova festivala: **Alfredo Bernardini**

Avtor spremne besede in urednik biografije:

Domen Marinčič

Jezikovni pregled: **Ana Kodelja**

Oblikovanje in prelom: **Vlado Trifkovič**

Slikovno gradivo:

Kanclerska palača v Rimu

Giovanni Battista Piranesi, štirideseta leta 18. stoletja
(Britanski muzej)

Trg sv. Marka v Benetkah

Canaletto, pozna dvajseta leta 18. stoletja
(Metropolitanski muzej umetnosti)

Karel III. zapušča Neapelj

Antonio Joli, 1759 (Muzej Prado)

Če želite prejemati redna e-obvestila o programu
Slovenske filharmonije, sporočite svoj e-naslov na
info@filharmonija.si.

Ljubljana, januar 2021

ISSN 2350-5117

Filharmonični
festival
6 *baročne*
glasbe

Dvorana Marjana Kozine
Slovenska filharmonija

Slovenska filharmonija

Kongresni trg 10, 1000 Ljubljana

T 01 2410 800, **F** 01 2410 900

E info@filharmonija.si

www.filharmonija.si

Slovenska filharmonija –
Academia philharmonicorum

[@SFilharmonija](https://twitter.com/SFilharmonija)

[@slofilharmonija](https://www.instagram.com/slofilharmonija)

Partnerja:

NOVA Lastra

GLASBENI BUTIK

Urška Cerar Kramar, s. p.

S & S

SALON KLAVIRJEV

Silič in sinova